

[Bilten Europski poslovi u Hrvatskom saboru](#) mjesečna je publikacija Odjela za europske poslove Sabora. Bilten sadržava informacije o obavljanju europskih poslova u Saboru, pravnim aktima koje institucije Unije dostavljaju nacionalnim parlamentima te o međuparlamentarnoj suradnji.

Tema broja

Mehanizam vladavine prava i Godišnje izvješće o vladavini prava za 2020.

Vladavina prava utvrđena je u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) kao jedna od temeljnih vrijednosti Unije. Ona je osnova demokratskog sustava u svim državama članicama i preduvjet za osiguranje zaštite temeljnih prava. Iako države članice imaju različite nacionalne identitete, pravne sustave i tradicije, osnovno značenje vladavine prava jednako je u cijelom EU-u.

Riječ je o ustaljenom načelu s jasno definiranim osnovnim značenjem koje se može objektivno ocijeniti kako bi se nedostaci mogli utvrditi na pouzdanoj i stabilnoj osnovi. Vladavina prava znači da sva tijela javne vlasti uvijek djeluju u okviru ograničenja utvrđenih zakonom, u skladu s vrijednostima demokracije i temeljnih prava te pod nadzorom neovisnih i nepristranih sudova.

Načela vladavine prava kako su ih priznali Sud Europske unije i Europski sud za ljudska prava su: zakonitost, koja podrazumijeva transparentan, odgovoran, demokratski i pluralistički postupak donošenja zakona, pravna sigurnost, zabrana proizvoljnog izvršenja izvršnih ovlasti, učinkovita sudska zaštita koju osiguravaju neovisni i nepristrani sudovi, učinkovito sudsko preispitivanje, uključujući poštovanje temeljnih prava, dioba vlasti i jednakost pred zakonom.

U političkim smjernicama predsjednice Europske komisije Ursule von der Leyen predviđa se uspostava dodatnog i sveobuhvatnog [mehanizma vladavine prava](#) kao ključnog elementa zajedničke predanosti EU-a i država članica jačanju vladavine prava. Taj je mehanizam osmišljen kao godišnji ciklus za promicanje vladavine prava i sprečavanje nastanka i pogoršanja problema.

Europski mehanizam vladavine prava treba razlikovati od postojećih instrumenata, kao što su postupci na temelju članka 7. stavka 1. UEU-a ili postupci zbog povrede prava. Cilj je novog izvješća o vladavini prava proširiti postojeći paket instrumenata EU-a, tj. dodati mu novi preventivni instrument te pokrenuti uključivu raspravu i izgradnju kulture vladavine prava u cijelom EU-u.

Cilj mehanizma je poboljšati razumijevanje i informiranost o neriješenim pitanjima i značajnim kretanjima, utvrditi probleme u području vladavine prava te pomoći državama članicama da pronađu rješenja uz potporu Komisije i drugih država članica, kao i ostalih dionika, uključujući Venecijansku komisiju.

Mehanizam bi trebao djelovati preventivno. Odvojen je od drugih elemenata paketa instrumenata EU-a za vladavinu prava i ne zamjenjuje mehanizme koji se temelje na Ugovorima, s pomoću kojih EU reagira na ozbiljnija kršenja vladavine prava u državama članicama. Razlikuje se i od predloženog postupka proračunske uvjetovanosti, čiji je cilj zaštititi proračun EU-a u situacijama u kojima bi financijski interesi Unije mogli biti ugroženi zbog općih nedostataka vladavine prava u državi članici.

U okviru novog mehanizma vladavine prava Europska komisija objavila je 30. rujna 2020. prvo [Godišnje izvješće o vladavini prava](#).

Bilten br. 74

Listopad 2020.

Sadržaj: str.

Tema broja 1

Zakonodavne aktivnosti HS-a u europskim poslovima 2

Izravno dostavljeni pravni akti Europske unije 3

Iz Europskog parlamenta 7

Međuparlamentarna suradnja u Europskoj uniji 14

Izvješće je [rezultat temeljitog dijaloga s nacionalnim tijelima i dionicima](#), obuhvaća sve države članice, a izrađeno je na objektivnoj i nepristranoj osnovi. Kvalitativna procjena koju je provela Komisija usmjerena je na bitna kretanja od siječnja 2019. uz osiguranje dosljednog pristupa primjenom iste metodologije na sve države članice, a istodobno ostaje razmjerna kretanjima.

Izvješće sadrži [27 poglavlja](#) o pojedinačnim državama članicama ([Poglavlje za Hrvatsku](#)), u kojima se navodi ocjena svake države članice. Komisija je utvrdila prve ključne elemente stanja u državama članicama na kojima će temeljiti sljedeći ciklus mehanizma vladavine prava i buduća izvješća.

Ocjene iz 27 poglavlja o pojedinačnim državama članicama, koja su sastavni dio ovog izvješća o vladavini prava, pripremljene su na temelju područja primjene i [metodologije](#) koji su dogovoreni s državama članicama. Metodologija za svaki od tih stupova temeljila se na odredbama prava EU-a relevantnima za ocjenu. Pritom su u obzir uzeta mišljenja i preporuke Vijeća Europe, koji sadržavaju korisne smjernice.

U izvješću se obrađuju četiri glavna stupa sa snažnim utjecajem na vladavinu prava: nacionalni pravosudni sustavi, okviri za borbu protiv korupcije, sloboda i pluralizam medija te druga institucionalna pitanja povezana sa sustavom provjere i ravnoteže koja su bitna za djelotvoran sustav demokratskog upravljanja.

Izvješće sadržava informacije iz svih država članica i obrađuje pozitivna i negativna kretanja iz cijelog EU-a. Vidljivo je da mnoge države članice imaju visoke standarde vladavine prava, ali se EU i dalje suočava s velikim izazovima u tom području. Spominju se i relevantni događaji koji proizlaze iz hitnih mjera koje su države članice poduzele zbog krize uzrokovane koronavirusom.

Cilj je novog izvješća o vladavini prava proširiti postojeći paket instrumenata EU-a, tj. dodati mu novi preventivni instrument te pokrenuti uključivu raspravu i izgradnju kulture vladavine prava u cijelom EU-u. Izvješće bi svim državama članicama trebalo koristiti kad budu tražile najbolji način borbe sa svojim nedostacima. Pomoći će im da uče iz iskustava drugih zemalja i pokazati kako se vladavina prava može dodatno ojačati uz potpuno poštovanje nacionalnih ustavnih sustava i tradicija.

Komisija poziva nacionalne parlamente i nacionalna tijela da raspravljaju o ovom izvješću, a posebno o poglavljima o vlastitoj zemlji te da traže potporu drugih kao poticaj za provedbu reformi i prihvaćanje europske solidarnosti. Trebalo bi uključiti i relevantne dionike na nacionalnoj razini i razini EU-a.

Ocjene iz godišnjeg izvješća svojevrsna su referentna točka za druge instrumenti EU-a kao što su: pregled stanja u području pravosuđa u EU-u i europski semestar, a sada i instrument EU za sljedeće generacije.

Na temelju rezultata izvješća za 2020. i iskustava stečenih u prvoj godini funkcioniranja europskog mehanizma za vladavinu prava Komisija će početi pripremati izvješće za 2021. i tako nastaviti s radom na jačanju otpornosti vladavine prava u europskim demokracijama.

Zakonodavne aktivnosti Hrvatskoga sabora u europskim poslovima

Praćenje rada Vlade Republike Hrvatske u institucijama Europske unije

Sastanci Vijeća Europske unije

U postupku praćenja rada Vlade Republike Hrvatske u institucijama Europske unije, Odbor za europske poslove dostavio je radnim tijelima Hrvatskoga sabora u rujnu 6 stajališta Republike Hrvatske za sastanke Vijeća Europske unije u različitim sastavima:

- Stajalište Republike Hrvatske za 3767. sastanak Vijeća Europske unije (Konkurentnost (unutarnje tržište i industrija) – COMPET) dostavljeno je Odboru za gospodarstvo;
- Stajalište Republike Hrvatske za 3768. sastanak Vijeća Europske unije (Poljoprivreda i ribarstvo – AGRIFISH) dostavljeno je Odboru za poljoprivredu;
- Stajalište Republike Hrvatske za 3769. sastanak Vijeća Europske unije (Vanjski poslovi – FAC) dostavljeno je Odboru za vanjsku politiku;
- Stajalište Republike Hrvatske za 3770. sastanak Vijeća Europske unije (Opći poslovi - GAC) dostavljeno je Odboru za europske poslove;
- Stajalište Republike Hrvatske za 3771. sastanak Vijeća Europske unije (Konkurentnost (istraživanja i inovacije) – COMPET) dostavljeno je Odboru za gospodarstvo;
- Stajalište Republike Hrvatske za sastanak Vijeća za promet, telekomunikacije i energetiku (TTE) dostavljeno je Odboru za pomorstvo, promet i infrastrukturu (*videokonferencija ministara prometa, koja se trebala održati 28. rujna je odgođena*).

Usklađivanje zakonodavstva

Hrvatski sabor je u rujnu donio jedan zakon usklađen s pravom Europske unije:

PZE Br. prijedloga	Naziv akta	Saziv	Sjednica	Status	Rbr. čitanja	Vrsta postupka
PZE 16	Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama, s Konačnim prijedlogom zakona	10	3	donesen	1. i 2.	hitni

Izravno dostavljeni pravni akti Europske unije

Prema odredbi Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata Ugovora iz Lisabona, institucije Unije izravno dostavljaju nacionalnim parlamentima sve prijedloge obvezujućih zakonodavnih i nezakonodavnih akata kao i druge neobvezujuće akte. Izravno dostavljeni akti objavljuju se dnevno na [mrežnoj stranici Hrvatskoga sabora](#) s informacijama o oznaci akta, postupku donošenja, datumu dostave i rokom za provjeru načela supsidijarnosti.

U razdoblju od 1. do 30. rujna 2020. institucije Europske unije izravno su dostavile Hrvatskom saboru ukupno 97 pravnih akata na hrvatskom jeziku, od toga 66 prijedloga obvezujućih akata u nezakonodavnom postupku i 31 neobvezujući pravni akt.

Izravno dostavljeni prijedlozi akata u zakonodavnom postupku

Prijedlozi akata u zakonodavnom postupku obuhvaćaju prijedloge uredbi, direktiva i odluka koje u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku donose institucije Europske unije. U postupku donošenja zakonodavnih akata koji su u podijeljenoj nadležnosti između Europske unije i država članica, nacionalni parlamenti sudjeluju provjerom poštovanja načela supsidijarnosti u roku od osam tjedana od objave akta na službenim jezicima Unije.

Radi lakšeg praćenja izravno dostavljenih prijedloga zakonodavnih akata, akti su razvrstani prema nadležnostima odbora u Europskom parlamentu, a prijedlozi zakonodavnih akata koje Komisija objavljuje u okviru inicijativa iz godišnjih programa rada uz naziv akta sadrže i naziv inicijative iz koje proizlaze.

OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVSTVO I SIGURNOST HRANE

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2020) 483</u>	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2018/848 o ekološkoj proizvodnji u pogledu datuma početka njezine primjene i određenih drugih datuma iz te uredbe	4. 9. 2020. 4. 11. 2020.
<u>COM (2020) 563</u>	Izmijenjeni prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1999 (Europski propis o klimi)	17. 9. 2020. 13. 11. 2020.

PROMET I TURIZAM

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2020) 491</u>	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 168/2013 u pogledu posebnih mjera za vozila kategorije L na kraju serije kao odgovor na pandemiju bolesti COVID-19	7. 9. 2020. 4. 11. 2020.

GRADANSKE SLOBODE, PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2020) 568</u>	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o privremenom odstupanju od određenih odredbi Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu tehnologija koje pružatelji brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga upotrebljavaju za obradu osobnih i drugih podataka u svrhu borbe protiv seksualnog zlostavljanja djece na internetu	10. 9. 2020. 12. 11. 2020.

MEĐUNARODNA TRGOVINA

Oznaka akta	Naziv prijedloga zakonodavnog akta	Datum dostave Rok za supsidijarnost
<u>COM (2020) 496</u>	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o ukidanju carina na određene proizvode	10. 9. 2020.

Izbor izravno dostavljenih neobvezujućih pravnih akata Europske unije

Institucije Europske unije neobvezujućim pravnim aktima kao što su preporuke i mišljenja, komunikacije, izvješća, rezolucije, deklaracije, zelene i bijele knjige definiraju i planiraju provedbu pojedinih politika Europske unije i omogućuju državama članicama odgovarajuću pripremu sudjelovanja u zakonodavnim postupcima.

Od izravno dostavljenih neobvezujućih pravnih akata izdvajamo:

Komunikacija o novom paktu o migracijama i azilu, [COM\(2020\) 609](#)

Europska komisija objavila je novi pakt o migracijama i azilu, koji obuhvaća sve elemente potrebne za sveobuhvatan europski pristup migracijama. Njime se uvode bolji i brži postupci u cijelom sustavu azila i migracija te se dovode u ravnotežu načela pravedne podjele odgovornosti i solidarnosti. To je iznimno važno za izgradnju povjerenja među državama članicama kao i u sposobnost Europske unije da upravlja migracijama.

Migracije su složeno pitanje koje treba sagledati s mnogo raznih aspekata. Tu su pitanja sigurnosti ljudi koji traže međunarodnu zaštitu ili priliku za bolji život, problemi zemalja na vanjskim granicama EU-a, koje se brinu da će migracijski pritisak premašiti njihove kapacitete i kojima je potrebna solidarnost ostalih, ili zabrinutost drugih država članica da se, ne budu li se poštovali postupci na vanjskim granicama, njihovi sustavi azila, integracije ili vraćanja neće moći nositi s mogućim porastom priljeva migranata.

Postojeći sustav više ne funkcionira, a u proteklih pet godina EU nije uspijevaio riješiti taj problem. Sada mora izići iz *statusa quo* i ispuniti svoju zadaću. Novim paktom o migracijama i azilu Komisija predlaže zajednička europska rješenja za situaciju koja obuhvaća cijelu Europu. EU se mora odmaknuti od *ad hoc* rješenja i uspostaviti predvidljiv i pouzdan sustav upravljanja migracijama.

Nakon opsežnih konzultacija i otvorene i sveobuhvatne procjene situacije Komisija predlaže da se poboljša cjelokupni sustav. Za to je potrebno razmotriti načine da se poboljša suradnja sa zemljama podrijetla i tranzita te osiguraju učinkoviti postupci, uspješna integracija izbjeglica i vraćanje onih koji nemaju pravo ostati. Nema rješenja s kojim bi u svakom pogledu bile zadovoljne sve strane, ali udruženim snagama EU može pronaći zajedničko rješenje.

Više povjerenja zahvaljujući boljim i učinkovitijim postupcima

Prvi stup Komisijina pristupa izgradnji povjerenja sastoji se od učinkovitijih i bržih postupaka. Komisija konkretno predlaže uvođenje integriranog postupka na granici, koji prvi put uključuje provjeru prije ulaska koja obuhvaća identifikaciju svih ljudi koji prelaze vanjske granice EU-a bez dopuštenja ili su iskrčani nakon operacije traganja i spašavanja.

To će uključivati i zdravstvene i sigurnosne provjere, uzimanje otisaka prstiju i registraciju u bazi podataka Eurodac. Nakon te provjere pojedince se može uputiti u odgovarajući postupak, bilo na samoj granici za određene kategorije podnositelja zahtjeva ili u uobičajeni postupak azila. U okviru tog postupka na granici donosit će se brze odluke o azilu ili vraćanju, zahvaljujući čemu ljudi čiji se slučajevi mogu brzo provjeriti neće dugo biti u neizvjesnosti.

Osim toga, poboljšat će se i svi drugi postupci te će se strože nadzirati uz operativnu potporu agencija EU-a. Digitalna infrastruktura EU-a za upravljanje migracijama modernizirat će se kako bi odražavala i podupirala te postupke.

Pravedna podjela odgovornosti i solidarnosti

Drugi je stup pakta pravedna podjela odgovornosti i solidarnosti. Države članice bit će obvezne postupati odgovorno i u međusobnoj solidarnosti. Svaka država članica, bez iznimke, mora doprinijeti solidarnosti u stresnim trenucima, pomoći da se stabilizira cijeli sustav, pružiti potporu državama članicama koje su pod najvećim pritiskom i pobrinuti se da Unija ispuni svoje humanitarne obveze.

S obzirom na različite situacije u državama članicama i promjenjive migracijske pritiske Komisija predlaže sustav fleksibilnih doprinosa država članica. Oni mogu biti u rasponu od premještanja tražitelja azila iz zemlje prvog ulaska do preuzimanja odgovornosti za vraćanje osoba koje nemaju pravo ostati ili različitih oblika operativne potpore.

Iako se novi sustav temelji na suradnji i fleksibilnim oblicima potpore na dobrovoljnoj osnovi, u trenucima velikog pritiska na pojedine države članice postojat će stroži zahtjevi za doprinose na temelju sigurnosne mreže.

Mehanizam solidarnosti obuhvaćat će razne situacije, uključujući iskrcavanje osoba nakon operacija traganja i spašavanja, povećani pritisak, krizne situacije ili druge posebne okolnosti.

Promjene u suradnji sa zemljama izvan EU-a

EU će promicati prilagođena partnerstva s trećim zemljama na obostranu korist. Ona će pomoći u suočavanju sa zajedničkim izazovima kao što je krijumčarenje migranata, u izgradnji zakonitih načina ulaska i učinkovitoj provedbi sporazuma o ponovnom prihvatu. EU i njegove države članice nastupat će zajedno i služiti se nizom instrumenata za potporu suradnji s trećim zemljama.

Sveobuhvatni pristup

Paket će ojačati zajednički sustav vraćanja kako bi pravila EU-a u području migracija bila vjerodostojnija. To će uključivati djelotvorniji pravni okvir, veću ulogu europske granične i obalne straže i rad novoimenovanog EU-ova koordinatora za vraćanje s mrežom nacionalnih predstavnika kako bi se osigurala dosljednost na razini EU-a.

Predložit će se i zajednička struktura za upravljanje migracijama s boljim strateškim planiranjem kako bi se osiguralo da politike EU-a i država članica budu usklađene te pojačano praćenje upravljanja migracijama na terenu kako bi se ojačalo međusobno povjerenje.

Poboljšat će se i upravljanje vanjskim granicama. Stalne snage europske granične i obalne straže, čije je raspoređivanje predviđeno od 1. siječnja 2021., pružat će veću potporu gdje god to bude potrebno.

Vjerodostojna politika zakonite migracije i integracije donijet će koristi europskim gospodarstvima i društvima. Komisija će pokrenuti partnerstva za traženje talenata s ključnim zemljama izvan EU-a koja će služiti za ispunjavanje potreba za radnom snagom i vještinama u EU-u. Paktom će se poboljšati sustav preseljenja i promicati drugi dodatni mehanizmi dolaska kako bi se razvio europski model sponzorstva zajednice ili privatnog sponzorstva. Komisija će donijeti i novi sveobuhvatni akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

Daljnji koraci

Europski parlament i Vijeće sada trebaju ispitati i donijeti sve zakonodavne akte potrebne za ostvarenje istinski zajedničke migracijske politike i politike azila u EU-u. S obzirom na hitnost lokalne situacije u nekoliko država članica, Komisija poziva suzakonodavce da postignu politički dogovor o temeljnim načelima Uredbe o upravljanju azilom i migracijama te da do kraja godine donesu Uredbu o Agenciji EU-a za azil i Uredbu o Eurodacu. S obzirom na napredak postignut od 2016., revidirana Direktiva o uvjetima prijeha, Uredba o kvalifikaciji i preinaka Direktive o vraćanju trebale bi biti ubrzo donesene.

Iz Europskog parlamenta

Glavni naglasci plenarne sjednice Europskog parlamenta, Bruxelles, 14. – 17. rujna 2020.

Prva plenarna sjednica Europskog parlamenta nakon ljetne stanke održana je u Bruxellesu u prilagođenim uvjetima rada EP-a uslijed pandemije Covida-19. Nastavljeno je s primjenom hibridnog postupka koji zastupnicima omogućava sudjelovanje u plenarnim raspravama i putem videokonferencije, dok se glasovanje odvijalo putem e-pošte.

Glavni naglasci plenarnih rasprava i usvojenih rezolucija

Stanje Unije 2020.

Od 2010. godine predsjednik Europske komisije na rujanskoj plenarnoj sjednici EP-a drži govor o stanju Unije u kojemu se osvrće na postignuća u protekloj godini i predstavlja prioritete za iduću godinu. Rasprava o stanju Europske unije ključan je trenutak u kojem EK izražava odgovornost koju ima prema demokratski izabranim predstavnicima EU-a.

U središtu ovogodišnje rasprave našli su se rezultati rada EK-a na ublažavanju zdravstvene i gospodarske krize uzrokovane bolešću Covid-19 te planovi za socioekonomski oporavak EU-a, s naglaskom na zelenu i digitalnu tranziciju, suzbijanje nezaposlenosti, migracije te stanje u europskom susjedstvu.

U svom [izlaganju](#) predsjednica EK-a Ursula von der Leyen predstavila je svoju viziju EU-a u razdoblju nakon Covida-19 usmjerenu na oživljavanje gospodarstva. S instrumentom „EU za sljedeće generacije“, EU ima jedinstvenu priliku ostvariti potrebne promjene. Kako bi Europi omogućila da postane zelena, digitalna i otpornija, EK će se u narednom razdoblju usredotočiti na:

- zaštitu života i egzistencije u Europi, zdravlja europskih građana i stabilnosti europskog gospodarstva;
- jačanje gradivnih blokova Europskog zelenog plana i povećanje ambicija;
- provedbu digitalne transformacije, posebno u pogledu podataka, tehnologije i infrastrukture;
- puno iskorištavanje jedinstvenog tržišta;
- nastavak potpore globalnim nastojanjima za pronalazak dostupnog, pristupačnog i sigurnog cjepiva protiv Covida-19;
- asertivnije reagirati na globalne događaje i produbiti naše odnose s najbližim susjedima i globalnim partnerima EU-a;
- zauzimanje novog pristupa migracijama, posvećivanje veće pažnje vladavini prava i izgradnju Unije u kojoj rasizmu i diskriminaciji nije mjesto.

Pregled postignuća Komisije Ursule von der Leyen u prvoj godini mandata dostupan je [ovdje](#).

U nastavku predsjednici klubova zastupnika iznijeli su ocjenu rada EK i predstavili svoja stajališta o prioritetima Komisije za 2021. godinu. Velika većina pozdravila je dosadašnja postignuća Komisije, osobito odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom Covida-19, kao i prioritete Komisije za iduću godinu koji u središte stavljanju oporavak europskog gospodarstva kroz provedbu Europskog zelenog plana i digitalne agende.

Pozvali su na stavljanje većeg naglaska na zapošljavanje, osobito mladih, socijalnu uključenost i s tim u vezi izradu strategije za suzbijanje siromaštva te uvođenje minimalne plaće u EU-u, promicanje pravednije porezne politike te bolju zaštitu migranata. Pozdravili su prijedlog za povećanje cilja smanjenja emisija do 2030. na barem 55 %. Istaknuta je potreba za obranom kulturnog identiteta EU-a i kultiviranjem kulturnog tkiva EU-a obzirom na posljedice koje ovaj sektor trpi zbog pandemije Covida-19. Pozdravljena je snažna uvjetovanost poštovanja vladavine prava i europskih vrijednosti pri dodjeli sredstava iz fonda za oporavak. Pojedini zastupnici izrazili su zabrinutost zbog stanja vladavine prava u nekim državama članicama i pozvali na što skorije pokretanje mehanizma EU-a za zaštitu vladavine prava. Istaknuto je kako bi trebalo staviti veći naglasak na vanjsku dimenziju, ponajprije odnose s Rusijom u svjetlu situacije u Bjelarus i slučaja Navaljni, Turskom u kontekstu situacije u istočnom Sredozemlju te UK u vidu budućih odnosa s EU-om i nakon isteka prijelaznog razdoblja.

Zastupnici tradicionalno euroskeptičnih stavova bili su kritični kako prema postignućima tako i prema prioritetima Komisije za iduću godinu. Posebnu kritiku uputili su Komisiji zbog „uplitanja u unutarnje stvari država članica u području ljudskih prava i vladavine prava“.

Plenarnom raspravom započeo je dijalog Komisije s EP-om i Vijećem s ciljem pripreme programa rada Komisije za iduću godinu. [Okvirni sporazum o odnosima između EP-a i EK](#) predviđa da predsjednik Komisije, nakon govora o stanju Unije, predsjedniku EP-a i predsjedništvu Vijeća šalje pismo namjere u kojem su izložene „glavne misli vodilje u pripremi programa rada Komisije za sljedeću godinu“.

[Pismo namjere](#) predsjednice EK von der Leyen upućeno predsjedniku EP-a i njemačkoj kancelarki Angeli Merkel sadrži popis ključnih inicijativa u šest prioriternih područja *von der Leyen Komisije* (1. Europski zeleni plan, 2. Europa prikladna za digitalno doba, 3. Ekonomija koja radi za građane, 4. Jača Europa u svijetu, 5. Promicanje europskog načina života te 6. Novi poticaj europskoj demokraciji) koje Komisija namjerava predložiti tijekom sljedeće godine, a koje odražavaju doprinose EP-a i Vijeća.

Očekuje se da će EK svoj Program rada za 2021. predstaviti 20. listopada 2020. na plenarnoj sjednici EP-a u Strasbourgu.

U skladu s odredbama [Međuinstitucijskog sporazuma EP-a, Vijeća i EK o boljoj izradi zakonodavstva](#), nakon donošenja programa rada Komisije i temeljem njega, tri institucije razmijenit će mišljenja o inicijativama za sljedeću godinu te dogovoriti zajedničku izjavu o godišnjem međuinstitucijskom planiranju programa kojom će se utvrditi širi ciljevi i prioriteti za sljedeću godinu i odrediti točke od iznimne političke važnosti kojima bi se, ne dovodeći u pitanje ovlasti koje su Ugovorima dodijeljene suzakonodavcima, trebao dati prioritet u zakonodavnom procesu.

Sustav vlastitih sredstava Europske unije

EP je u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom savjetovanja [prihvatio](#) Nacrt odluke Vijeća o sustavu vlastitih sredstava EU-a, s predloženim izmjenama. Ovime je EP utro put brzom donošenju Odluke u Vijeću EU-a, odnosno početku postupka njezine ratifikacije u 27 država članica, u skladu s njihovim nacionalnim postupcima, a kako bi se Plan oporavka EU-a mogao pokrenuti što je prije moguće.

EP je ponovio svoje stajalište prema kojem je potrebno uvesti nove izvore vlastitih prihoda u proračunu EU-a koji bi trebali barem pokriti troškove povezane s planom oporavka. EP traži pravno obvezujući vremenski raspored za uvođenje novih vlastitih sredstava EU-a i ustraje na tome da financiranje oporavka mora biti održivo.

Novе kategorije vlastitih sredstava trebale bi se uvesti od 2021. kako bi prihodi od njih bili raspoloživi po dospjeću obveza za kamate i otplatu.

EP ističe potrebu uvođenja nove kategorije vlastitih sredstava na temelju:

- zajedničke konsolidirane osnovice poreza na dobit;
- prihoda koji proizlaze iz sustava EU-a za trgovanje emisijama;
- nacionalnog doprinosa izračunanog na temelju nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada, uz poticanje kružnog gospodarstva;
- mehanizma za graničnu prilagodbu emisija ugljika, u cijelosti usklađenog s pravilima WTO-a;
- poreza na digitalne usluge i poreza na financijske transakcije, koji se po mogućnosti provodi na način oko kojeg su se dogovorile sve države članice, čim se uspostave pravni uvjeti na kojima se oni temelje

EP naglašava kako bi EK trebala što prije izraditi potreban zakonodavni prijedlog za nova vlastita sredstva i potencijalna druga nova vlastita sredstva kojima se podržavaju Europski zeleni plan te funkcioniranje jedinstvenog tržišta i rad na povećanju učinkovitosti oporezivanja trgovačkih društava i jačanju otpornosti za borbu protiv prijevара, utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza. Eventualna nova vlastita sredstva o kojima je EK već izvijestila, kao što je pristojba za jedinstveno tržište, trebalo bi dodatno procijeniti prije njihova predstavljanja. Nadalje, EP predlaže ukidanje svih rabata ili korekcija za države članice.

Postojeća vlastita sredstva EU-a:

- tradicionalna vlastita sredstva: carine i pristojbe na šećer,
- vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u: na osnovicu poreza na dodanu vrijednost svake države članice primjenjuje se jedinstvena stopa od 0,3 %, pri čemu gornja granica oporezive osnovice PDV-a iznosi 50 % BND-a za svaku zemlju
- vlastita sredstva koja se temelje na BND-u: proizlaze iz jedinstvene stope koja se primjenjuje na bruto nacionalni dohodak država članica, koja se svake godine prilagođava kako bi se prihodi uravnotežili s rashodima (nepromijenjeno).

EP je dugogodišnji zagovornik temeljitih reformi vlastitih sredstava EU-a i podržava uvođenje novih vlastitih sredstava s ciljem:

- stvaranja dodatnih, po mogućnosti „svježih“ i neovisnih izvora prihoda za proračun EU-a kako bi se olakšalo financiranje ambicioznijeg, perspektivnog višegodišnjeg financijskog okvira koji može podmiriti troškove dobro uspostavljenih politika zasnovanih na ugovorima, rashoda u novim prioritetnim područjima poput ulaganja za Europski zeleni plan, kao i nedostatke koji su posljedica povlačenja UK;
- stvaranja dodatne koristi politike i europske dodane vrijednosti na područjima kao što su zagađenje okoliša, određivanje cijena ugljika, zatvaranje poreznih jazova, usklađivanje oporezivanja trgovačkih društava i uvođenje drugih mobilnih poreznih osnova;
- ublažavanja prevladavanja vlastitih sredstava temeljenih na BND-u, odnosno povećanja autonomije prihoda proračuna EU-a.

Covid-19

Nakon prethodne rasprave usvojeno je stajalište EP-a u prvom čitanju o prijedlogu za jačanje Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu kako bi EU mogla bolje odgovoriti na krizne situacije velikih razmjera kao što je pandemija Covida-19. EP je podržao jačanje sustava rescEU, povećanje njegove fleksibilnosti i brzine te poboljšanje njegove koordinacije s nacionalnim tijelima nadležnima za civilnu zaštitu, a kako se države članice ne bi morale oslanjati samo na vlastita sredstva i dobrovoljnu potporu pri rješavanju izvanrednih situacija.

EP poziva na dodjelu većeg iznosa u okviru sljedećeg Višegodišnjeg financijskog okvira za pripravnost, među ostalim za kupnju potrebne nove opreme, materijala i resursa sustava rescEU kako bi se državama članicama mogla pružiti bolja pomoć kada su preopterećeni nacionalni kapaciteti.

Mehanizam za civilnu zaštitu uspostavljen je 2013. Prvotni cilj mu je bio suradnju u svrhu poboljšanja prevencije, pripravnosti i odgovora na katastrofe. Ako sam razmjer izvanrednog stanja nadilazi sposobnost države da odgovori na to, ona može zatražiti dobrovoljnu pomoć drugih zemalja u okviru Mehanizma. RescEU uspostavljen je 2019. kako bi se EU-u omogućilo da izravno pomogne državama članicama pogođenima katastrofama kada su nacionalni kapaciteti preopterećeni.

Također, usvojeno je [stajalište](#) EP-a u prvom čitanju [o utvrđivanju mjera za održivo željezničko tržište s obzirom na pandemiju bolesti Covid-19](#) kojom se utvrđuju privremena pravila o ubiranju naknada za korištenje željezničke infrastrukture, kako je utvrđeno u poglavlju IV. Direktive 2012/34/EU, za domaće i međunarodne željezničke usluge obuhvaćene tom direktivom u razdoblju od 1. ožujka 2020. do 31. prosinca 2020. Naime, izbijanje bolesti Covid-19 dovelo je do naglog pada potražnje za uslugama željezničkog prijevoza te se željeznički prijevoznici suočavaju sa znatnim problemima s likvidnošću i velikim gubicima, a u nekim slučajevima i s opasnošću od nesolventnosti.

U [rezoluciji](#) o [nestašici lijekova i rješenjima za novonastali problem](#) EP naglašava geostratešku potrebu ponovnog stjecanja neovisnosti EU-a u pogledu pružanja zdravstvene zaštite, odnosno osiguravanja opskrbe cjenovno pristupačnim lijekovima, medicinskom opremom, medicinskim proizvodima, aktivnim tvarima, dijagnostičkim alatima i cjepivima. Naglašava se potreba za diversificiranim lancem opskrbe farmaceutske industrije EU-a kao i za razvojem plana za ublažavanje rizika od nestašica lijekova, a kako bi se EU mogla nositi sa svim ranjivostima i rizicima koji pogađaju njezin lanac opskrbe.

U [rezoluciji](#) o [bolesti Covid-19, koordinaciji zdravstvenih procjena i klasifikacije rizika na razini EU-a te posljedicama za Šengen i jedinstveno tržište](#) naglašava se kako se trenutačna tendencija mnogih država članica da proglašavaju druge države članice EU-a crvenim zonama i zatvaraju granice mora zamijeniti zajedničkim pristupom EU-a. Također, ukazuje se na nedostatak zajedničkih standarda za utvrđivanje broja slučajeva oboljelih od Covid-19 i poziva na usklađivanje postupaka testiranja unutar EU-a.

U [rezoluciji](#) o [kulturnom oporavku Europe](#) naglašava se kako su oporavak nakon pandemije i revitalizacija europske kulturne politike striktno povezani s drugim izazovima s kojima se suočavaju EU i svijet te smatra kako buduća kulturna politika mora biti duboko povezana sa socijalnim izazovima, kao i sa zelenom i digitalnom tranzicijom. EP smatra da je od temeljne važnosti znatan dio mjera gospodarskog oporavka koje europske institucije planiraju namijeniti kulturnim i kreativnim sektorima i industrijama. EK i države članice poziva se da za kulturne i kreativne sektore i industrije, u skladu s njihovim posebnim potrebama, izdvoje najmanje 2 % sredstava koji su u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost namijenjeni oporavku.

Europski zeleni plan – Fond za pravednu tranziciju

Fond za pravednu tranziciju jedan je od gradivnih elemenata [Europskog zelenog plana](#), strategije za podizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike na svim područjima politike i osiguravanjem uključive tranzicije, koji je EK predstavila 11. prosinca 2020.

EP je usvojio svoje [stajalište](#) u vidu amandmana koji predstavljaju mandat za međuinstitucijske pregovore (trijalog) s Vijećem i EK o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju kako bi se ublažio socijalni učinak ekologizacije gospodarstva, odnosno pružila potpora najpogođenijim osobama i regijama u postupku tranzicije ka klimatski neutralnom gospodarstvu i ostvarivanju cilja o postizanju klimatske neutralnosti do 2050.

Kao ključna pitanja o kojima će biti potrebno postići dogovor u okviru trijaloga EP ističe prijedlog za stvaranje „Mehanizma za zeleno nagrađivanje” kako bi se nagradili dodatni napori država članica koje teže smanjenju emisija stakleničkih plinova većem od predviđenog cilja, prijedlog za stopu sufinanciranja iz Fonda za pravednu tranziciju do 85 % troškova za prihvatljive projekte diljem EU-a, prijenos sredstava iz drugih kohezijskih fondova na dobrovoljnoj osnovi te proširenje područja primjene fonda kako bi se regijama, ljudima, poduzećima i drugim dionicima omogućilo da se učinkovito suoče sa socijalnim, gospodarskim i ekološkim posljedicama prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo.

Stanje vladavine prava u Poljskoj

Nakon prethodne rasprave EP je usvojio [rezoluciju](#) o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava u kojoj izražava zabrinutost oko sljedećih pitanja: 1. [funkcioniranja zakonodavnog i izbornog sustava](#), 2. [neovisnosti pravosuđa i prava sudaca](#) i 3. [zaštita temeljnih prava](#). EP smatra kako se stanje vladavine prava u Poljskoj ozbiljno pogoršalo od pokretanja postupka iz čl. 7. st. 1. Ugovora o EU-u (UEU) te potiče Vijeće da konačno djeluje u skladu s postupkom iz čl. 7. st. 1. UEU-a i utvrdi postojanje očite opasnosti da Poljska teško prekrši vrijednosti iz članka 2. UEU-a. EK se poziva da u potpunosti iskoristi dostupne alate, osobito ubrzane postupke zbog povrede prava i zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom, kao i proračunske alate za otklanjanje očite opasnosti od toga da Poljska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji EU.

Također, na temelju [pitanja za usmeni odgovor](#) upućenog EK održana je rasprava o utjecaju gradskih, općinskih i regionalnih vijeća koja su se proglasila „zonama bez LGBTI-ja” u Poljskoj na politiku zapošljavanja svojih uprava, a u okviru predmeta Rete Lenford. Naime, od 2019. nekoliko se općina, regija i pokrajina u Poljskoj proglasilo „zonama bez LGBTI-ja”, dok su lokalni aktivisti odgovorili kreiranjem tzv. atlasa mržnje kako bi istaknuli koje su općine i lokalne samouprave dale takve izjave. Sud EU-a 23. travnja 2020. izjavio je u predmetu Rete Lenford (predmet C-507/18) da homofobne izjave mogu predstavljati diskriminaciju pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja kada dolaze od osoba za koje se može smatrati da imaju odlučujući utjecaj na poslodavčevu politiku zapošljavanja.

Priprema izvanrednog sastanka Europskog vijeća, 24. – 25. rujna 2020., s naglaskom na situaciju u istočnom Sredozemlju i djelovanje Turske

Šefovi država ili vlada država članica EU-a 24. i 25. rujna 2020. na [izvanrednom sastanku Europskog vijeća](#) (EV) raspravljat će i donijeti zaključke o unutarnjem tržištu, industrijskoj politici i digitalnoj agendi te o odnosima s Kinom i s Turskom. Također, razmotrit će situaciju u pogledu pandemije Covida-19.

U [rezoluciji](#) o pripremi izvanrednog sastanka EV-a, s naglaskom na opasnoj eskalaciji i ulozi Turske u istočnom Sredozemlju, EP izražava zabrinutost zbog aktualnog spora i povezanog rizika od daljnje vojne eskalacije u istočnom Sredozemlju između država članica EU-a i države kandidatkinje za članstvo u EU-u te smatra da se održivo rješenje sukoba može pronaći samo dijalogom, diplomacijom i pregovorima u duhu dobre volje i u skladu s međunarodnim pravom.

Svi uključeni akteri, a posebno Tursku, pozivaju se na hitno smirivanje situacije povlačenjem svoje vojne prisutnosti u regiji. Tursku se poziva da kao država kandidatkinja za članstvo u EU-u u potpunosti poštuje pravo mora i suverenitet država članica EU-a Grčke i Cipra nad njihovim teritorijalnim morima.

EP poziva sve uključene strane da aktivno podupru pregovore za pravedno, sveobuhvatno i održivo rješenje ciparskog pitanja u okviru UN-a, kako je definirano relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a.

EK i sve države članice poziva se na širi i uključivi dijalog s Turskom i ostvarivanje sveobuhvatne strateške sigurnosne i energetske suradnje na Sredozemlju te da se u tom dijalogu čvrsto zalažu za temeljne vrijednosti i načela Unije, uključujući poštovanje ljudskih prava, demokraciju, vladavinu prava i načelo solidarnosti.

EP izražava ozbiljnu zabrinutost zbog trenutnog stanja odnosa EU-a i Turske, ponajprije u pogledu teškog stanja ljudskih prava u Turskoj i narušavanja demokracije i vladavine prava.

Zaključno, EP drži kako se daljnje sankcije mogu izbjeći samo dijalogom, iskrenom suradnjom i konkretnim napretkom na terenu te poziva Vijeće da bude spremno izraditi popis daljnjih restriktivnih mjera ako ne dođe do napretka u suradnji s Turskom. Predlaže se da mjere budu sektorske i ciljane i naglašava kako sankcije EU-a ne bi trebale imati negativan učinak na tursko stanovništvo, potporu EU-a neovisnom građanskom društvu Turske ni na izbjeglice koje borave u Turskoj.

Vanjskopolitičke teme

Zastupnici su nakon provedene rasprave u kojoj je sudjelovao visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Josep Borrell donijeli sljedeće nezakonodavne rezolucije:

Stanje u Bjelarusu: EP, u skladu sa stajalištem EV-a, odbacuje rezultate tzv. predsjedničkih izbora održanih u Bjelarusu 9. kolovoza 2020. jer su provedeni uz očito kršenje svih međunarodno priznatih standarda te ističe kako neće priznati Aleksandra Lukašenka kao predsjednika Bjelarusu po isteku njegova tekućeg mandata. Oštro osuđuje bjelaruske vlasti zbog nasilne represije mirnih prosvjeda za pravdu, slobodu i demokraciju nakon namještenih predsjedničkih izbora i poziva na zaustavljanje nasilja, trenutno i bezuvjetno puštanje na slobodu i odbacivanje svih optužbi protiv svih osoba pritvorenih iz političkih razloga, i prije i nakon izbora.

EP pozdravlja Koordinacijsko vijeće pod vodstvom Svetlane Tihanovskaje kao privremeno tijelo koje zastupa narod u njegovim zahtjevima za demokratskim promjenama u Bjelarusu i poziva na organizaciju što je prije moguće novih, slobodnih i poštenih izbora pod međunarodnim nadzorom koji će voditi Ured za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za europsku sigurnost i suradnju.

EP snažno podupire sankcije EU-a protiv pojedinaca odgovornih za krivotvorenje rezultata izbora i represiju u Bjelarusu, uključujući Aleksandra Lukašenka, i poziva Vijeće da bez odgode i u tijesnoj suradnji s međunarodnim partnerima uvede široke i učinkovite sankcije protiv svih bjelaruskih počinitelja izborne prijevara, nasilja i represije.

Europska služba za vanjsko djelovanje i EK pozivaju se da pripreme sveobuhvatan pregled politike EU-a prema Bjelarusu, radi pružanja potpore građanima Bjelarusu i njihovim demokratskim težnjama, kao i civilnom društvu, braniteljima ljudskih prava te neovisnim sindikatima i medijima. Poziva se na povećanje financijskih sredstava EU-a namijenjenih civilnom društvu Bjelarusu, uz istovremeno zamrzavanje svih prijenosa sredstava EU-a trenutnoj vladi Bjelarusu.

EP osuđuje hibridno uplitanje Ruske Federacije u Bjelarus, posebno upućivanje tzv. medijskih stručnjaka u državne medije Bjelarusu i savjetnika u vojna i sigurnosna tijela te poziva vladu Ruske Federacije da prekinu svaku vrstu otvorenog ili prikrivenog uplitanja u unutarnje procese Bjelarusu. Također, potiče Rusku Federaciju da poštuje međunarodno pravo i suverenitet Bjelarusu.

Stanje u Rusiji, slučaj Alekseja Navaljnog: EP snažno osuđuje pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog, izražava zabrinutost zbog opetovanog korištenja živčanog bojnog otrova protiv ruskih građana i poziva na pokretanje međunarodne istrage, uz sudjelovanje EU-a, UN-a, Vijeća Europe, njihovih saveznika i Organizacije za zabranu kemijskog oružja. Ponavlja se kako slučaj Alekseja Navaljnog predstavlja jedan od elemenata šire ruske politike kojom se usredotočuje na represivnu unutarnju politiku i agresivna djelovanja širom svijeta, širenje nestabilnosti i kaosa, ponovnu uspostavu svoje sfere utjecaja i vladajućeg položaja te potkopavanje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima.

EP poziva države članice da usklade svoja stajališta u pogledu Rusije i da djeluju jedinstveno na bilateralnim i multilateralnim forumima s ruskim vlastima. Također, EP ponavlja potrebu hitnog provođenja temeljite i strateške procjene odnosa EU-a s Rusijom.

Također, usvojene su nezakonodavne rezolucije o [sigurnosnoj suradnji](#) EU-a i Afrike u području Sahela, zapadnoj Africi i Rogu Afrike, [izvozu oružja](#), s naglaskom na provedbu Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP, provedbi [Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Gruzije](#) te o slučajevima kršenja ljudskih prava i demokratskih načela na Filipinima (slučaj Marije Resse) i u DR Kongu (slučaj dr. Denisa Mukwegea) kao i o humanitarnom stanju u Mozambiku.

Proračunski postupak

Prihvaćen je [nacrt izmjene proračuna br. 8/2020](#) općeg proračuna EU-a za 2020. čija je svrha osigurati 6,2 milijarde eura odobrenih sredstava za plaćanje koji uključuju: (i) dodatne potrebe za odobrenim uplatama za Instrument hitne potpore (ESI) za financiranje strategije za cjepiva protiv bolesti Covid-19 i (ii) potrebe dodatnog plaćanja za koheziju nakon usvajanja Investicijske inicijative plus kao odgovor na koronavirus (CRII +).

Detaljne informacije o aktivnostima hrvatskih zastupnika u EP-u, uključujući izlaganja na plenarnim sjednicama, dostupne su na [mrežnim stranicama zastupnika](#).

Sljedeća plenarna sjednica EP-a održat će se od 5. do 8. listopada 2020.

Informacija o sastancima predstavnika nacionalnih parlamenata u Europskom parlamentu

Tijekom rujna predstavnica Sabora sudjelovala je na šest videokonferencija predstavnika nacionalnih parlamenata država članica u Europskom parlamentu (tzv. *Monday Morning Meetings*). Na dnevnom redu bile su sljedeće teme:

- Suzbijanje dezinformacija o koronavirusu (9. rujna),
- Vodeća načela u međunarodnim trgovinskim pregovorima Europske unije (15. rujna),
- Unija za Mediteran: parlamentarna dimenzija (23. rujna),
- Akt o digitalnim uslugama (24. rujna),
- Radna skupina Europske komisije za oporavak i otpornost (29. rujna),
- Interna pitanja (2. i 23. rujna).

Bilješka je dostupna na [intranetu](#) Sabora.

Međuparlamentarna suradnja u Europskoj uniji

Osvrti na konferencije/sastanke u rujnu 2020.

4. rujna – Berlin, videokonferencija – Međuparlamentarna konferencija o Zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici (ZVSP) i Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP)

Predsjednik Odbora za vanjsku politiku Gari Cappelli i predsjednik Odbora za obranu Franko Vidović sudjelovali su na 17. Međuparlamentarnoj konferenciji o ZVSP-u i ZSOP-u Europske unije, koja je održana u okviru parlamentarne dimenzije njemačkog predsjedanja Vijećem EU-a. Zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom Covida-19 Konferencija je prvi put održana putem videokonferencije. Konferenciji su nazočili parlamentarci iz država članica EU-a i EP-a, europskih članica NATO-a te država kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji.

Teme Konferencije bile su vezane uz prioritete EU-a na području vanjskopolitičkog djelovanja i sigurnosne i obrambene politike – aktualne sigurnosne izazove u susjedstvu Unije, ponajprije u istočnom Sredozemlju, situaciju u Bjelarusu, odnose EU-a s Rusijom i s Kinom te promišljanja o europskoj obrambenoj uniji, u kontekstu strateškog prestrojavanja ZSOP-a.

Uvodno su, predsjednik njemačkog Bundestaga Wolfgang Schäuble, voditelj njemačkog izaslanstva Dietmar Nietan i predsjednik Odbora za vanjske poslove EP-a David McAllister, naglasili kako Unija mora osnažiti sposobnost djelovanja na izazove novog geopolitičkog ustroja. U tom kontekstu istaknut je značaj ZVSP-a i naglašena uloga parlamenata u postupku odlučivanja u EU-u.

Nakon obraćanja potpredsjednika EK-a i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Josepa Borrellu Fonttellesa provedena je rasprava o sigurnosnim izazovima s kojima se Unija suočava, o pandemiji Covida-19, migracijama te kriznim situacijama u Libanonu, Siriji, Libiji i na istoku Sredozemlja.

Na temu jačanja budućnosti obrane sudionicama se obratila predstavnica njemačkog Instituta za međunarodne i sigurnosne odnose dr Ronja Kepin, istaknuvši važnost zajedničkog djelovanja i veću uključenost nacionalnih parlamenata u budućnost razvoja europske obrane. Spomenuto je da bi za obranu Unije trebalo promisliti o većem izdvajanju sredstava u budućnosti. Bilo je govora o projektima Stalne strukturalne suradnje u području obrane – PESCO, Koordiniranom godišnjem pregledu obrane – CARD te europskim instrumentima potpore miru. U kontekstu strateškog promišljanja o sigurnosti i obrani Unije spomenut je i novi projekt „Strateški kompas“ kojim bi se povezala Globalna strategija Europske unije i procesi vojnog planiranja. S obzirom na pandemiju Covida-19 ukazano je na povećanu važnost kibernetičke sigurnosti, odnosno sigurnosti kibernetičkog prostora unutar kojega se trenutačno primarno odvija način komuniciranja.

Zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom Covida-19 nije se pristupilo donošenju zaključaka Konferencije pa je Konferencija zaključena Izjavom supredsjedatelja, odnosno predsjednika izaslanstava njemačkog parlamenta Dietmara Neitana i Europskog parlamenta Davida McAllistera, kojom su obuhvaćene teme Konferencije kao i glavni naglasci provedenih rasprava. Izjava je dostavljena svim sudionicima Konferencije i objavljena na [mrežnim stranicama](#) parlamentarne dimenzije njemačkog predsjedanja Vijećem.

Konferenciji je prethodio sastanak predsjedajuće Trojke i EP-a tijekom kojega je razmatran nacrt Izjave supredsjedatelja.

Hrvatski sabor u drugoj polovini 2020. sudjeluje u radu Trojke kao parlament države članice prethodnog predsjedanja Vijećem. Voditelj Izaslanstva Hrvatskoga sabora i predsjednik Odbora za vanjsku politiku Gari Cappelli, imajući u vidu izazove s kojima je suočena međuparlamentarna suradnja u Europskoj uniji uslijed pandemije Covida-19, pozdravio je angažman domaćina njemačkog Bundestaga u pogledu organizacije Konferencije.

Vežano uz nacrt Izjave supredsjedatelja ukazao je na potrebu za pomnim promišljanjem zajedničke europske obrane tj. obrambene Unije te provođenjem duboke strateške rasprave o ovom konceptu.

7. rujna – Berlin, videokonferencija – sastanak predsjednika odbora nadležnih za zdravstvo, istraživanja i digitalna pitanja nacionalnih parlamenata i EP-a na temu „Europa u pandemiji: istraživanja i inovacije za otporniji zdravstveni sustav”

Na sastanku, kojeg je putem videokonferencije organizirao Bundestag u okviru parlamentarne dimenzije njemačkog predsjedanja Vijećem, sudjelovala je predsjednica Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku Renata Sabljar-Dračevac.

U prvom panelu, na temu solidarnosti i suvereniteta za otporniji zdravstveni sustav u Europi, kojim je predsjedao predsjednik Odbora za zdravstvo Bundestaga Erwin Rüdde, istaknuta je potreba bolje suradnje i jačanja zdravstvenih sustava unutar EU-a, kako bi se unaprijedila kvaliteta zdravstvene zaštite građana. Naglašeno je kako je digitalizacija zdravstvenih sustava jedan od načina za postizanje tih ciljeva.

U drugom panelu, posvećenom prekograničnoj suradnji u zdravstvenim istraživanjima i europskom financiranju istraživanja, istaknuta je potreba zadržavanja postojećeg financiranja istraživanja, posebno u kontekstu pregovora o novom Višegodišnjem financijskom okviru. Sudionici sastanka složili su se kako je pandemija Covida-19 pokazala da se brzi razvoj metoda liječenja i mogućih cjepiva može postići samo većom koordinacijom i zajedničkim financiranjem zdravstvenih istraživanja. Također je rečeno kako je pristup istraživačkim infrastrukturama te razmjena podataka o istraživanju koronavirusa od iznimnog značaja, kao i stvaranje mreže širom EU-a za koordinaciju kliničkih ispitivanja i ispitivanje terapijskih pristupa.

Sudionici sastanka složili su se kako je svim zemljama članicama Unije potrebno osigurati ujednačen te brz i pouzdan pristup cjepivima.

14. rujna – Berlin, videokonferencija – Sastanak predsjednika odbora za poslove Unije (COSAC)

Predsjednik Odbora za europske poslove Domagoj Hajduković i potpredsjednik Odbora Domagoj Ivan Milošević sudjelovali su na videokonferencijskom sastanku predsjednika odbora za poslove Unije parlamenata Europske unije (COSAC), održanom u okviru parlamentarne dimenzije njemačkog predsjedanja Vijećem Europske unije. Sastankom su supredsjedali predsjednik Odbora za pitanja Europske unije njemačkog Bundesrata Guido Wolf i Odbora za europske poslove Bundestaga Gunther Krichbaum. Na sastanku su predstavljeni prioriteti njemačkog predsjedanja te je provedena rasprava o upravljanju posljedicama pandemije koronavirusa.

Predsjednik Odbora za europske poslove Domagoj Hajduković istaknuo je važnost otvorene Europe koja se bori protiv pandemije, ali u isto vrijeme štiti slobodno kretanje roba, usluga i osoba po cijeloj Europskoj uniji. Održavanje temeljnih sloboda ocijenio je testom na kojemu EU ne smije pasti, jer dovodi u pitanje cijeli europski projekt. Sudionici sastanka složili su se da je borba protiv pandemije prioritetna, kao i zaštita radnih mjesta i gospodarstva Unije. S obzirom na izvanredne okolnosti u kojima se odvija njemačko predsjedanje, sudionici su njemačkim kolegama zaželjeli mnogo uspjeha u radu.

Zaključno je predsjednik Odbora za europske poslove Bundestaga Gunther Krichbaum izvijestio o nemogućnosti održavanja sljedećeg sastanka COSAC-a u obliku plenarnog sastanka te je najavio kako će se, u ranije utvrđenom terminu od 29. studenoga do 1. prosinca 2020., održati Izvanredni sastanak predsjednika COSAC-a u hibridnom formatu – uz fizičko sudjelovanje onih izaslanstava koja će biti u mogućnosti doputovati u Berlin te mogućnost uključivanja videokonferencijskim putem za sve ostale.

18. rujna – Zagreb/Hrvatski sabor – predsjednik Odbora za europske poslove Domagoj Hajduković prima voditelja predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj Ogniana Zlateva

Predsjednik Odbora za europske poslove Domagoj Hajduković sastao se s voditeljem Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj Ognianom Zlatevom. Razgovor je bio posvećen naglascima govora predsjednice Europske komisije Ursule van der Leyen o stanju Unije, održanog na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta. Razgovaralo se i o budućoj suradnji Odbora za europske poslove i Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj.

Predsjednik Odbora za europske poslove je govoreći o budućim smjernicama razvoja Unije ocijenio važnim sve navedeno u predstavljanju predsjednice Komisije, a posebno je istaknuo značaj zakonodavnog prijedloga Komisije za stvaranje okvira za osiguranje minimalnih plaća, spremnosti Unije da stvori čvrsto partnerstvo s najbližim susjedima, posebice državama jugoistoka Europe te izražavanje europske solidarnosti u zaštiti prava na suverenitet Grčke i Cipra.

Govoreći o budućnosti Unije sugovornici su se složili kako se samo daljnjim proširenjem na države jugoistoka Europe može trajno osigurati stabilnost cijele Europe. U nastavku sastanka razgovaralo se o daljnjoj suradnji Odbora za europske poslove i ostalih saborskih odbora s predstavništvom Europske komisije te ostalim europskim institucijama.

28. – 29. rujna – Bruxelles/Europski parlament, videokonferencija – 7. sastanak Zajedničke skupine za parlamentarni nadzor Agencije Europske unije za suradnju tijela za provedbu zakona (Europol)

Predsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Nikša Vukas i potpredsjednika Odbora Mario Kapulica sudjelovali su na 7. sastanku Zajedničke skupine za parlamentarni nadzor (JPSG) Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol), koji se održao u okviru parlamentarne dimenzije njemačkog predsjedanja Vijećem Europske unije.

Sastanak je održan putem videokonferencije, zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom Covida-19, no odaziv članova JPSG-a nije izostao, pa su na sastanku sudjelovala 104 predstavnika iz 37 domova parlamenata i Europskog parlamenta.

U uvodnom dijelu sastanka supredsjedatelji, voditelj izaslanstva Europskog parlamenta Juan Fernando López Aguilar te voditeljica izaslanstva njemačkog Bundestaga Susanne Mittag i voditelj izaslanstva njemačkog Bundesrata Boris Pistorius, predstavili su JPSG-u ishod sastanka predsjedajuće Trojke koji je održan kao priprema za plenarni sastanak JPSG-a.

U nastavku je voditelj izaslanstva Hrvatskoga sabora i predsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost izložio JPSG-u rezultate elektroničke razmjene podataka provedene umjesto 6. sastanka JPSG-a koji se trebao održati u ožujku 2020. u Zagrebu, ali je otkazan zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom Covida-19 te potresa koji je pogodio Zagreb. Zahvalio je svima koji su sudjelovali u elektroničkoj razmjeni podataka i osigurali kontinuitet aktivnosti JPSG-a u otežanim okolnostima uslijed pandemije te pozdravio nastavak zajedničkog rada na uspostavljanju učinkovitog parlamentarnog nadzora nad Europolom.

Izvršna direktorica Europola Catherine De Bolle predstavila je aktivnosti Europola u razdoblju od lipnja do rujna 2020. te naglasila kako su pandemija i ograničenja koja su zbog nje uspostavljena značajno utjecala na rad Europola, no Agencija je reagirala brзом prilagodbom, putem posebne jedinice za upravljanje. Također, u odnosu na strateški razvoj Europola, u lipnju 2020. pokrenut je Europski centar za ekonomski i financijski kriminal (EFECC) koji je do sada sudjelovao u čak 117 slučajeva međunarodnog kriminala. U odgovoru na krizu uzrokovanu pandemijom Covida-19, Europol je izradio više izvješća koja se odnose na različita područja kriminala i ukazuju da pandemija nije zaustavila počinitelje kaznenih djela, već je štoviše pogodovala povećanju kriminalnog djelovanja putem interneta, posebice u odnosu na seksualno iskorištavanje djece i financijske prijevare putem interneta.

Europski nadzornik za zaštitu podataka Wojciech Wiewiórowski izložio je rezultate nadzora nad razmjenom podataka u Europolu, naglasivši kako je osnovni problem uočen zbog činjenice da Europol prima i pohranjuje velik broj podataka koje ne može obraditi unutar rokova propisanih Uredbom o Europolu, uslijed čega ne može pravovremeno izlučiti dio zaprimljenih podataka kojima je prema Uredbi ovlašten raspolagati.

Izlaganje na temu desnog ekstremizma i terorizma zajednički su održali zamjenik izvršen direktorice Europola Wil Van Gemert i predsjednik obavještajne službe Donje Saske Bernhard Witthaut. Govornici su ukazali na trend porasta nasilnih incidenata iz domene desnog ekstremizma koji u doba pandemije jača, a posebice ga potiču razne teorije zavjera (Covid-19, 5G mreža). Ekstremisti koriste različite simbole i načine komuniciranja, pa se u posljednje vrijeme nerijetko razvijaju grupe na mreži WhatsApp, a najveću prijetnju od upotrebe nasilja predstavljaju tzv. vukovi samotnjaci i manje ekstremističke skupine koje i dalje pri napadima najčešće upotrebljavaju eksplozivno oružje. Također, ukazali su na nedostatak jedinstvenog zakonodavnog definiranja terorizma i desnog ekstremizma u Europskoj uniji.

Na temu buduće uloge Europola, povjerenica Europske komisije za unutarnje poslove Ylva Johansson naglasila je važnost jačanja međunarodne policijske suradnje i osnaživanja uloge Europola te, u tom smislu, najavila izmjene Uredbe o Europolu. Vezano za buduće uređenje odnosa Europola i Ujedinjene Kraljevine nakon Brexita, naglasila je nužnost postizanja dogovora koji osigurava nastavak razmjene podataka.

Horst Seehofer, njemački federalni ministar unutarnjih poslova, građenja i zajednice, složio se s povjerenicom Johansson u odnosu na nužnost očuvanja suradnje na području sigurnosti s Ujedinjenom Kraljevinom. Seehofer je također upozorio na potrebu osiguravanja odgovarajućeg proračuna kako bi Agencija imala kapacitete potrebne za ispunjavanje zahtjeva država članica, ali i za nove zadaće koje su stavljene Europolu u nadležnost.

Nakon provedene rasprave o budućoj ulozi Europola i izazovima povezanim s Brexitom, supredsjedatelji su zaključili sastanak i najavili održavanje idućeg (8.) sastanka JPSG-a u veljači 2021. godine, u okviru parlamentarne dimenzije portugalskog predsjedanja Vijećem Europske unije.

Najave međuparlamentarnih aktivnosti u Europskoj uniji za listopad 2020.

5. listopada – Berlin, videokonferencija – sastanak predsjednika odbora nadležnih za pitanja okoliša, energije, prometa i poljoprivrede nacionalnih parlamenata i EP-a na temu „Europski zeleni plan i Zajednička poljoprivredna politika: za održivu i klimatski neutralnu Europu“

12. listopada – Berlin, videokonferencija – Međuparlamentarna konferencija o stabilnosti, gospodarskoj koordinaciji i upravljanju u Europskoj uniji

27. listopada – Bruxelles/Europski parlament, videokonferencija – međuparlamentarni sastanak odbora na temu „Bolje donošenje zakona iz digitalne perspektive“, u organizaciji Odbora za pravna pitanja (JURI) EP-a

28. listopada – Zagreb, videokonferencija – sedma Dunavska parlamentarna konferencija, u okviru predsjedanja Republike Hrvatske Strategijom EU-a za dunavsku regiju (EUSDR)

